

شورای سیاست‌گذاری حوزه‌های علمیّه خواهران

مرکز مدیریت حوزه علمیّه خواهران

معاونت پژوهش

عنوان:

تأثیر ولایت‌مداری بر عزت‌نفس از منظر آیات قرآن

استاد راهنما:

سرکار خانم دکتر فاطمه قنبری

نگارنده:

مرضیه معصومی

سال تدوین:

۱۴۰۱

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تحمیدیه:

حمد و سپاس مخصوص خداست که انسان را از ظلمت‌های جهل و نادانی به وسیله ولایت و امامت در جهت کسب بصیرت و عدالت، به سوی کمال الهی هدایت فرمود و سپاس انبیا و اولیا را که هدایت‌کننده ما به سوی نور، حق، و حقیقت‌اند.

و سپاس از معلمان و استادان عزیز که ادامه‌دهنده راه انبیا و هدایت‌کننده ما به سوی قرب الهی‌اند.

و خوشه‌چینی از خرمن علم و معرفت را روزیمان ساختند.

تقدیم:

این پژوهش حاضر را تقدیم می‌کنم به ساحت مقدس حضرت بقیه الله الاعظم عجل الله تعالی فرجه الشریف و نایب برحقش امام خامنه‌ای (حفظه الله) و به برادر عزیزم، شهید ابوالفضل معصومی، که از جمله افراد تابع ولایت بودند و به علمای بزرگ شیعه که با مجاهدت‌های وصف‌ناپذیرشان در گذر زمان سبب پیشرفت و تعالی اسلام شدند. امید است که در کسب معرفت و بصیرت کوشا باشیم و در صف اول اطاعت از ولایت گام‌ها را درنوردیم.

تقدیر و شکر:

سپاس مخصوص خداوندی است که اجازه داد به محضر بی‌انتھایش سر تسلیم آورم و بنده را لایق حضور خویش گردانید.

لازم می‌دانم به مصداق «لئن شکرتم لأزیدنکم» از زحمات بی‌شائبه و تلاش وافر استاد گرامی، سرکار خانم دکتر فاطمه قنبری، و مدیریت محترم حوزه ریحانه الرسول، سرکار خانم کرمی، و مسئول محترم پژوهش، خانم ملاحمدی، که در تهیه این تحقیق مرا یاری کرده‌اند تقدیر و تشکر نموده و توفیق روزافزون تحت توجهات حضرت حجت علیه السلام را برای ایشان از حضرت حق خواستارم. شما روشنایی‌بخش تاریکی جان هستی و ظلمت اندیشه را نور می‌بخشید. چگونه سپاس گویم مهربانی و لطف تو را که سرشار از عشق و یقین است؟ چگونه سپاس گویم تاثیر علم‌آموزی تو را که چراغ روشن هدایت را بر کلبه محقر وجودم فروزان ساخته است؟

پرودگارا! حسن عاقبت، سلامت و سعادت را برای آنان مقدر نما.

خدایا توفیق خدمت سالم و سرشار از نشاط به‌همراه علم و دانش و پژوهش جهت رشد و پیشرفت مردم عزیزم عنایت بفرما.

۱۷. خمینی، روح الله، تعلیقات علی شرح فصوص الحکم، چاپ اول، تهران: پاسدار اسلام، ۱۳۶۴.
۱۸. سر الصلوٰه، تهران: موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، ۱۳۱۸.
۱۹. شرح حدیث عقل و جهل، چاپ اول، تهران: تنظیم و نشر آثار امام خمینی، ۱۳۷۷.
۲۰. شرح دعای سحر، تهران: موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، ۱۳۶۸.
۲۱. صحیفه نور، چاپ پنجم، تهران: موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، ۱۳۹۱.
۲۲. ولایت فقیه حکومت اسلامی، تهران: موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، ۱۳۵۶.
۲۳. خوانساری، جمال الدین، شرح غررالحکم، محقق: جلال الدین محدث، ج ۳، تهران: دانشگاه تهران، ۱۳۸۴.
۲۴. دهخدا، علی اکبر، لغت نامه، چاپ دوم، تهران: دانشگاه تهران، ۱۳۷۷.
۲۵. راغب اصفهانی، حسین بن محمد، مفردات الالفاظ القرآن الکریم، مترجم: غلامرضا خسروی حسینی، ج ۳، چاپ دوم، تهران، بی نا، ۱۳۷۴.
۲۶. رضایی، علی، مبانی عزت در قرآن، تهران: ثقلین، ۱۳۸۲.
۲۷. ژان، برن، فلسفه رواقی، مترجم: ابوالقاسم پورحسینی، تهران: امیرکبیر، ۱۳۶۲.
۲۸. سیاح، احمد، فرهنگ بزرگ جامع نوین (ترجمه المنجد)، مترجم: محمدتقی جعفری تبریزی، چاپ هفتم، تهران: اسلام، ۱۳۸۷.
۲۹. شریف کاشانی، حبیب الله، خواص و مفاهیم اسماء الحسنی، شارح: محمدرسول دریایی، تهران: صائب، ۱۳۹۸.
۳۰. شهیدی، سید جعفر، زندگانی امام علی (ع)، تهران: نشر فرهنگ اسلامی، بی تا.
۳۱. شیخ صدوق، محمد بن علی بن بابویه، کمال الدین و تمام النعمه، مترجم: منصور پهلوان، چاپ چهارم، قم: مسجد جمکران، ۱۳۸۲.
۳۲. صدرالدین شیرازی، محمد بن ابراهیم، الاسفار، مترجم: محمد خواجهوی، بی جا، بی نا، بی تا.
۳۳. طالقانی، سید محمود، پرتویی از قرآن، ج ۵، چاپ اول، قم: قدیانی، ۱۳۹۸.

۳۴. طباطبایی، سید محمدحسین، المیزان فی تفسیر القرآن، مترجم: سید محمدباقر موسوی همدانی، ج ۲، ۶، ۸، ۹، ۱۰، ۲۰، چاپ پنجم، قم: اسلامیه، ۱۳۷۴.
۳۵. طبرسی، فضل بن حسن، جوامع الجامع، مترجم: علی عبدالحمیدی، ج ۲، تهران: دانشگاه تهران، ۱۳۴۷.
۳۶. طیب، سید عبدالحسین، اطبیب البیان فی تفسیر القرآن، ج ۱۰، چاپ دوم، تهران: اسلام، ۱۳۶۹.
۳۷. عمید، حسن، فرهنگ فارسی، ویراستار: فرهاد قربانزاده، چاپ ششم، تهران: امیرکبیر، ۱۳۷۵.
۳۸. فراهیدی، خلیل بن احمد، العین، محقق: ابراهیم سامرای، چاپ دوم، قم: دار الهجره، ۱۴۰۹ ق.
۳۹. قرائتی، محسن، تفسیر نور، ج ۸، ۳، ۲، ۱، چاپ اول، تهران: مرکز فرهنگی درس‌هایی از قرآن، ۱۳۸۸.
۴۰. قرشی، سید علی‌اکبر، تفسیر احسن الحدیث، ج ۴ و ۱۱، چاپ دوم، تهران: بنیاد بعثت، ۱۳۷۵.
۴۱.، قاموس قرآن، ج ۱، چاپ ششم، تهران: دار الکتب الاسلامیه، ۱۳۷۱.
۴۲. قمی، عباس، مفاتیح الجنان، مترجم: حسین انصاریان، چاپ دوم، قم: بوستان کتاب، ۱۳۹۹.
۴۳. کاشانی، فتح الله بن شکر الله، تفسیر خلاصه منهج الصادقین، مصحح: ابوالحسن شعرانی، ج ۴. بی جا، بی نا، بی تا.
۴۴.، منهج الصادقین فی الزام المخالفین، ج ۸، چاپ اول، تهران: بی نا، ۱۳۳۶.
۴۵. کلینی، محمد بن یعقوب، الکافی، مترجم: جواد مصطفوی، ج ۵، ۲، ۱، تهران: علمیه اسلامیه، ۱۳۷۵.
۴۶. گیلانی، عبدالرزاق، مصباح الشریعه، ج ۱، بیروت: الاعلمی، ۱۴۰۰ ق.
۴۷. محمدی ری‌شهری، محمد، رهبری در اسلام، ج ۱، چاپ اول، قم: دار الحدیث، ۱۳۷۵.
۴۸.، میزان الحکمه، مترجم: حمیدرضا شیخی، قم: دار الحدیث، ۱۳۷۸.
۴۹. مطهری، مرتضی، تعلیم و تربیت، ج ۱، تهران: صدرا، ۱۳۶۷.

۵۰. حماسه حسینی، ج ۱، چاپ ۱۰۴، تهران: صدرا، ۱۳۷۶.
۵۱. فلسفه اخلاق، ج ۱، تهران: صدرا، ۱۳۶۷.
۵۲. معین، محمد، فرهنگ معین، چاپ سوم، تهران: زرین، ۱۳۸۶.
۵۳. مغنیه، محمدجواد، تفسیر کاشف، ج ۶، مترجم: موسی دانش، قم: بوستان کتاب، ۱۴۰۰ ق.
۵۴. مکارم شیرازی، ناصر، آیات ولایت در قرآن، تنظیم: ابوالقاسم علیان نژاد، قم: جوان، ۱۳۸۷.
۵۵. تفسیر نمونه، ج ۱، ۴، ۱۰، ۱۲، ۱۴، ۱۷، ۲۰، چاپ دهم، تهران: دار الکتب اسلامیة، ۱۳۷۱.
۵۶. نراقی، مهدی، جامع السعاده، چاپ ششم، قم: قائم آل محمد، ۱۳۹۶.
۵۷. هاشمی رفسنجانی، اکبر، تفسیر راهنما، ج ۷، قم: بوستان کتاب، ۱۳۸۶.

(ب) منابع عربی:

۱. ابن اثیر، مبارک بن محمد، النهایة فی غریب الحدیث و الاثر، محقق: محمد محمود طناحی، ج ۴، چاپ چهارم، قم: اسماعیلیان، ۱۳۶۷.
۲. ابن سیده، علی بن اسماعیل، المحکم و المحيط الأعظم، محقق: عبدالحمید هنداوای، ج ۶، بیروت: دار الکتب العلمیه، ۱۴۲۱ ق.
۳. ابن قولویه، جعفر بن محمد، کامل الزیارات، مصحح: عبدالحسین امینی، قم: بی نا، ۱۳۷۷.
۴. ابن منظور، محمد بن مکرم، لسان العرب، ج ۱۵، چاپ سوم، بیروت: دارالفکر، ۱۴۱۴ ق.
۵. ازهری، محمد بن احمد، تهذیب اللغة، ج ۲ و ۹، بیروت: دار الکتب العلمیه، بی تا.
۶. امینی، عبدالحسین، الغدیر، ج ۱ و ۲، تهران: دار الکتب الاسلامیه، ۱۳۷۲ ق.
۷. آلوسی، شهاب الدین، روح المعانی، محقق: علی عبدالباری عطیه، ج ۲۹، بیروت: دار الکتب العلمیه، ۱۴۱۵ ق.
۸. آمدی، عبدالواحد بن محمد، غررالحکم و درر الکم، محقق: مهدی رجایی، ج ۱ و ۲ و ۵، قم: دارالکتاب الاسلامی، ۱۴۱۰ ق.
۹. برقی، احمد بن محمد، المحاسن، مصحح: جلال الدین محدث، چاپ دوم، قم: دار الکتب الاسلامیه، بی تا.
۱۰. جرجانی، حسین بن حسن، جلاء الاذهان و جلاء الاحزان، مصحح: جلال الدین محدث، ج ۸، تهران: دانشگاه تهران، بی تا.

۱۱. جوهری، اسماعیل بن حماد، الصحاح، ج ۱، محقق: احمد عبدالغفور عطار، بیروت: دار العلم للملایین، ۱۴۰۴ ق.
۱۲. حر عاملی، محمد بن حسن، وسائل الشیعه، ج ۶ و ۱۱، قم: نهاوندی، ۱۳۸۶.
۱۳. راغب اصفهانی، حسین بن محمد، المفردات فی غریب القرآن، چاپ اول، بیروت: دار الشامه، ۱۴۱۲ ق.
۱۴. زمخشری، محمود بن عمر، تفسیر کشاف، ج ۱، مترجم: مسعود انصاری، تهران: ققنوس، ۱۳۸۹.
۱۵. سیوطی، جلال الدین، الجامع الصغیر، ج ۱، بیروت: دارالفکر، ۹۱۱ ق.
۱۶. شیخ صدوق، محمد بن علی بن بابویه، الامالی، ج ۱، چاپ ششم، تهران: بی نا، ۱۳۷۶.
۱۷. عیون اخبار الرضا، ج ۲، چاپ اول، تهران: نشر تهران، بی تا.
۱۸. من لا یحضره الفقیه، ج ۱، چاپ دوم، قم: انتشارات اسلامی، بی تا.
۱۹. طباطبائی، سید محمدحسین، المیزان فی تفسیر القرآن، ج ۲، ۱۰، ۲۰، چاپ سوم، بیروت: موسسه الاعلمی للمطبوعات بی تا.
۲۰. طبرانی، سلیمان بن احمد، تفسیر کبیر (تفسیر القرآن العظیم الطبرانی)، بیروت: بی نا، بی تا.
۲۱. معجم الاوسط، محقق: ابومعاذ، چاپ اول، قاهره: دارالحرمین، ۱۴۱۵ ق.
۲۲. طبرسی، فضل بن حسن، مجمع البیان، مصحح: فضل الله یزدی طباطبائی، ج ۲ و ۱۴، چاپ اول، تهران: اسلامیة، ۱۳۷۲.
۲۳. طریحی، فخر الدین بن محمد، مجمع البحرین، محقق: احمدحسین اشکوری، ج ۲، تهران: مرتضوی، ۱۳۷۵.
۲۴. طوسی، محمد بن حسن، التبیان فی تفسیر القرآن، ج ۵، بیروت: آل البيت، ۱۳۸۹.
۲۵. علاء الدین، علی بن حسام، کنز العمال، ج ۳، بیروت: دار الکتب العلمیه، ۱۴۱۹ ق.
۲۶. ماتریدی، محمد، تاویلات اهل سنه (تفسیر ماتریدی)، محقق: مجدی باسلوم، ج ۵، بیروت: دار الکتب العلمیه، ۱۴۲۶ ق.

۲۷. متقی هندی، علی بن حسام الدین، کنز العمال فی سنن الاقوال و الافعال، محقق: شیخ صفوه السقاه، بیروت: الرساله، ۱۴۰۹ ق.
۲۸. مجلسی، محمدباقر بن محمدتقی، بحار الانوار الجامعه لدرر اخبار الائمه الاطهار، محقق: عبد الزهرا علوی، ج ۱، ۲، ۶، ۷، ۱۷، ۲۶، ۲۷، ۶۹، ۷۰، ۷۸، بیروت: دار احیا التراث العربی، بی تا.
۲۹. روضه المتقین، محقق: حسین موسوی کرمانی، ج ۱۴، قم: موسسه فرهنگی اسلام کوشانبور، ۱۴۰۶ ق.
۳۰. میدی، احمد بن محمد، کشف الاسرار و عدہ الابرار، ج ۸، چاپ پنجم، منظم: علی اصغر حکمت، تهران: امیرکبیر، ۱۳۷۱.
۳۱. نوری، میرزا حسین، مستدرک الوسائل و مستنبط المسائل، ج ۲، قم: موسسه آل البيت و الاحیاء التراث، ۱۴۰۸ ق.

(ج) مجله:

۱. حسنی، یونس، تحلیل معناشناختی رضوان در قرآن کریم، معرفت، سال ۲۸، دی ۱۳۹۸.
۲. کیوانی، اسماعیل، مجله علمی پژوهشی رهاورد، ۱۳۷۴.

(د) مقاله:

۱. حسنی، یونس، «تحلیل معنای شناختی رضوان در قرآن کریم»، معرفت، سال ۲۸، دی ۱۳۹۸، شماره ۲۶۵.